

Nr 117.

Av herr Larsson, Sven, och herr Wehtje, om inrättande av en professur i flygmotorteknik vid tekniska högskolan i Stockholm.

Statsrådet och chefen för handelsdepartementet tillkallade den 11 april 1947 vissa sakkunniga, den s. k. flygforskningskommittén, med uppgift bl. a. att uppdraga riktlinjer för en av de speciella svenska förhållandena betingad forskningsverksamhet på flygteknikens olika områden, att uppgöra en organisationsplan för den flygtekniska forsknings- och provningsverksamheten samt att i samband därmed ägna särskild uppmärksamhet åt frågan om en kombination av denna verksamhet och den undervisnings- och forskningsverksamhet som bedrivs vid tekniska högskolan i Stockholm.

I sitt den 10 maj 1948 dagtecknade betänkande har kommittén framlagt vissa preliminära förslag för ordnandet av den aerodynamiska samt den flygmotortekniska forskningen inom landet, vilka förslag för närvarande äro föremål för detaljbearbetning och successivt genomförande. Vidare har kommittén framlagt ett detaljförslag för ordnandet och utbyggandet av undervisningen i flygtekniska ämnen vid tekniska högskolan i Stockholm. I detta förslag redovisas i detalj, vilka lärartjänster som anses oundgängligen erforderliga och när desamma skola inrättas.

I sina petita för budgetåret 1949/50 lämnade högskolan en redogörelse för flygforskningskommitténs förslag beträffande undervisningens ordnande samt äskade inrättandet av vissa tjänster från och med samma budgetår. Dessa äskanden biföllos i praktiskt taget obeskuret skick, och om desamma anförde departementschefen i Kungl. Maj:ts proposition nr 164 följande:

»Såsom överstyrelsen för de tekniska högskolorna framhållit, ha statsmakterna i föl i samband med försvarsfrågans behandling uttalat sig för en förbättring snarast möjligt av den högre undervisningen och forskningsbetingelserna på det flygtekniska området. Åtgärder i denna riktning synas i anslutning till flygforskningskommitténs och de tekniska högskolemyndigheternas förslag böra genomföras från och med nästa budgetår. Närmast är nu fråga om vissa av kommittén såsom förberedande betecknade organisatoriska åtgärder vid tekniska högskolan i Stockholm.»

För budgetåret 1950/51 har högskolan framfört ytterligare äskanden i anslutning till flygforskningskommitténs förslag. Det viktigaste av dessa avser inrättandet av en professur i flygmotorteknik. Härom anför högskolan följande:

»Professur i flygmotorteknik.

Viss undervisning i flygmotorteknik meddelades tidigare inom ramen för professuren i förbränningsmotorteknik. Från och med budgetåret 1943/44 inrättades emellertid den nu existerande specialläraryrkesbefattningen i flygmotorteknik, omfattande 4 timmar föreläsningar och 6 timmar övningar under en termin. Flygforskningskommittén har i sitt betänkande under rubriken 'Förberedande avsnitt B. Införes budgetåret 1950/51' anfört följande:

'3) Professur i *flygmotorteknik* införes. Därjämte införes biträdande lärarbefattning till professuren i flygmotorteknik med undervisningsskyldighet i ämnet raketmotorer.

Det senaste decenniets snabba utveckling inom flygtekniken, kännetecknad av uppnåendet av mycket höga hastigheter, har möjliggjorts framför allt av framstegen inom flygmotorområdet, där även helt nya motortyper framkommit i och med reaktions- och raketmotorerna. Med hänsyn till den i landet verksamma turbinindustrien böra reaktionsmotorerna utgöra särskilt väl lämpade svenska tillverkningsobjekt. Nämnade omständigheter understryka behovet av forskning och undervisning på detta område, vilket gör inrättandet av professur i flygmotorteknik till ett synnerligen starkt önskemål.

Inrättandet av en dylik professur är därjämte en utslagsgivande åtgärd, när det gäller att effektivisera undervisningen inom hela det flygtekniska ämnesområdet. Detta sammanhänger med att de huvudsakligen för andra fackområden tillrättalagda, mycket omfattande läroämnena ångteknik och förbränningsmotorteknik då kunna utgå för flygteknikerna. Först härigenom blir en rationell koncentration av undervisningen mot de flygtekniska tillämpningarna möjlig för flygteknikerna.'

Kollegienämnden ansluter sig helt till de av flygforskningskommittén anförda synpunkterna samt får, under framhållande av vikten av att omorganisationen av den flygtekniska undervisningen vid högskolan löses i ett sammanhang, hemställa att den nuvarande specialläraryrkesbefattningen i flygmotorteknik med ett arvode av 5 000 kronor från och med budgetåret 1950/51 ersättes med professur i flygmotorteknik.»

Sagda äskande har icke upptagits i Kungl. Maj:ts proposition avseende budgetåret 1950/51.

Enligt vår mening är det av allra största betydelse, att den flygmotortekniska forskningen inom landet snarast förbättras genom inrättandet av tjänliga laboratorier. Arbetet härmed pågår. Av minst samma betydelse är emellertid, att även för ifrågavarande forskning lämpade civilingenjörer snarast framkomma. Det måste anses vara av dominerande vikt i detta sammanhang, att dessa civilingenjörer erhålla fullt modern undervisning i flygmotorteknik.

Med återopande av ovanstående hemställes därför,

att riksdagen måtte besluta, att den nuvarande specialläro-
befattningen i flygmotorteknik vid tekniska högskolan i
Stockholm indrages och ersättes med en professur i flyg-
motorteknik från och med budgetåret 1950/51.

Stockholm den 10 januari 1950.

Sven Larsson.

Ernst Wehtje.
